

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 31 Juli 1892. N°. 762.

Abonnementen: 1200 aan huis, per drie maanden f. 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 16 Cent.
Aanvragen en vermelding van bedragen en Verlagen van Verzekeringen 10 Cent per regel.

Gij hieldt mijne oogen wakende.

Gij hieldt mijne oogen wakende; ik was verslagen, en sprak niet.

Niets is ongelijker verdeeld dan de mate van zorg, die door Gods bestel op den éénen en den anderen mensch is gelegd. Duizenden bij duizenden kennen eenvoudig geen zorgen. Ze leven tot aan hun dood toe als kinderen voor. Met hun vaste dagtaak ligt hun morgenbrood bij het ontwakende geroed. Dat werk werken ze, dat brood eten ze; en als weer de nacht haar vale schaduwen spreidt, leggen ze zich neer, en slapen in.

Maar zoo is het op verre na niet met allen. Er zijn er ook in hooger en in lager kringen, wier hart dag in dag uit door veelomvattende verantwoordelijkheid, door bange onzekerheden van allerlei aard, door overmaat van arbeid, of ook door kommer gedrukt wordt.

Wat menigeen hierbij zich zelf oplegt, rekenen we nu niet mee. Ingebeelde nood en angst komt ons niet van God toe, maar is vrucht van ons klein geloof. En wie elken morgen en elken avond den geloofswoordt om te luisteren naar Jezus' woord, dat we niet bezorgd zullen zijn voor den dag van morgen, zal door gestadige geloofsvoering spoedig genoeg van deze onnodige zorg verlost zijn. Die ingebeelde zorg hoort bij de Heidenen, niet bij Gods kinderen thuis. En wie een discipel van Jezus durft zijn, wordt ook van die ingebeelde zorg door den Zoon waarlijk vrij gemaakt.

De zelfmoord, die zoo dikwijls de heiliche diepte bleek, waarin die ingebeelde zorg haar slachtoffer ten leste doet neerstorten, is dan ook voor den man des geloofs volkomen afgesneden.

De zorg, die God ons oplegt, verlost nooit tot deze vreeslijke zonde. Zelfmoord is altoos vrucht van eigen, God onterend ongelooft.

Al die zorg, die de mensch zich zelf geheel noodeloos op de schouders legt, laten we dus hier geheel rusten. We spreken alleen van de zorg, die God een mensch oplegt; en al bezit het geloof nu altoos veelkracht genoeg en te over, om in onze worsteling met die zorgen staande te blijven, toch zijn ook die zorgen soms ontzettend bang en zwaar.

Vooral 's nachts komt dat uit. Dan slaapt een ieder; maar de man, wiens hart door bange zorg gekrenkt wordt, niet.

Hij kan niet slapen. Zijn hoofd is te vol van allerlei elkaar kruisende, elkaar verdringende en elkaar najagende gedachten. Zijn ziel is onrustig in hem. Zijn bloed is en blijft in te sterke gisting. Zijn hart klopt, dat hij het geluid er van met zijn eigen oor opvangt. En zoo blijft hij in spanning, om, waar hij ook even insluimerde, toch aanstands weer wakker te worden, na in die korte sluimering nog door vlijmende droombeelden te zijn verschromt. Er is voor hem geen verkwikking; eer verergering van onrust. Want de nacht benaamt het zenuwleven, en de tergende worsteling der slapeloosheid sloopt de kracht, in plaats van die te herstellen.

En nu kan dat verschillend zijn. Bij den één kan het een enkele slapeloze nacht zijn, uit onrust over een bange beslissing, op den dag van morgen komende, of een spannende taak, die op dien dag moet volbracht worden. Dan slaapt men ganschelijk niet. Of ook het kan zijn, dat gestadige zorg en overprikkeling van hoofd en hart, die plage der slapeloosheid tot een bestendige kwaal heeft gemaakt, dat men ten slotte dan wel inslaapt, maar toch elke nacht bij het naar bed gaan weer dezelfde bange ure doorworstelt. Ze kan, wat men noemt acuut, maar ze kan ook chronisch wezen. Toch altoos in haar oorsprong en haar wezen één. Wrange vrucht van een overspannen, boven de mate onzer krachten uitgaand, leven.

In dagen van ziekte draagt de slapeloosheid een geheel ander karakter. Dan kan ze ook bij een kind voorkomen, dat anders, onbezorgd als het leeft, reeds slaapt er het nog het kussen voelde.

Dan komt deze plage niet uit de ziel, maar uit het lichaam. De werking is wel dezelfde, maar omgekeerd in richting. Zelfs kan de kranke zoover heen zijn, dat hij om niets meer denkt, voor alles onverschillig wordt, voor niets meer zorg heeft, en

dat hij toch niet tot slapen kan komen. Als hij maar insleept, was hij gered. Maar die reddende slaap toeft; en het slaapmiddel moge verdooven, maar geeft de wezenlijke gezonde, natuurlijke slaap niet.

Dat komt, omdat heel het lichaam ontsteld is; omdat het bloed brandt van koorts-hitte; omdat de zenuwen valsch geprikkeld worden; en omdat de hersenen aldoor, soms tot ijens toe, bezig zijn.

Maar hoe verschillend ook de oorzaak zij, de uitwerking blijft één. Beide, en hij, wie het uit de ziel, en hij, wie het uit het lichaam komt, missen dat wonder krachtsterke, dat door God Almachtig voor zijn menschenkinderen in het mysterie van den slaap besteld is.

De slaap is een uitvinding Gods. Ze is zijn maaksel. Hij heeft ze uitgedacht en gewrocht. En al gelukte het nog nooit, en zal het ook nooit gelukken, om in het wezen van den slaap in te dringen, toch dankt elk kind van God, als hij verfrist ontwaakt mag, zijn Vader, die in de hemelen is; want uit die hemelen, en door dien Vader werd de slaap in hem gewrocht.

Maar, als God dan de slaap geeft, van waar dan die bange slapeloosheid?

En op die vraag vindt ge alleen weer in de Schrift het antwoord, als Asaph u uit diepe zielsovertuiging toeroept: *Gij hieldt mijne oogen wakende.* Of liever, want dat is nog niet genoeg gezegd, Asaph roept het u niet toe, maar roept het tot God: *Gij hieldt mijne oogen wakende.*

Wat ligt er nu in zoo één enkele betuiging niet een schat van godsvrucht. Van God de slaap; maar ook van God de slapeloosheid. Neen, sterker nog, toen Asaph slapeloos op zijn legerstede neerlag, wist hij, dat het God was, die van oogenblik tot oogenblik zijn oogen wakende hield.

Het was niet, dat God hem de slaap wel gunde, doch dat een andere oorzaak de slaap van zijn oogleden weerde.

Neen, neen, God zelf deed het. Het was Gods eigen wil, dat hij niet sliep.

En het was zijn God, die als met ongeziene vingers, zijn oogleden open hieldt, als hij ze wilde dicht doen om in te sluimeren.

Zie, dat is nu godsvrucht, dat is nu geloof. Als ge daar hulpeloos neerligt en u rusteloos omwentelt op uw leger, niet maar nu en dan een kreet te slaken: „O, God, geef mij de slaap toch!“ maar te weten, te gelooven, en aan God zelf te betuigen, dat ge ook in die bange slapeloosheid van oogenblik tot oogenblik door uw God bewerkt wordt, en dat u niets overkomt, dan wat Hij u aandoeft.

En gevoelt ge nu niet, hoe zulk geloof medelijden tevens is? Of zou er dan van zoo ongeschokt zelfvertrouwen op de tegenwoordigheid des Heeren HEEREN, ook in het donker van de nacht, ook als niemand van uw lijden weet, geen kalme aanbrenghende werking ook op uw zenuwgestel, ook op uw zielsleven uitgaan?

Om eindelijk dan toch in te slapen, gaf men wel eens den raad, om zijn gedachte door stijve wilskracht op één punt te richten. Welnu, laat dat één punt dan uw God zijn. Zoolang ge met uw zorgen en uw onrust alleen blijft, rijzen die zorgen zoo bergen hoog om u op, en omringen en ommuren u van alle zijden. Maar als uw God bij u is, en gij nabij uw God moogt zijn, dan wordt Hij alleen groot, en dalen, bij zijn majesteit besien, uw zorgen tot zooveel kleiner afmetingen.

Spant u een harde dagtaak, die u wacht, welnu, diezelfde God, die nu uw oogen wakende houdt, zal ook, als die dagtaak komt, bij u zijn, en in den nacht zal Hij u geleerd hebben, om ook bij die dagtaak alleen op Hem te vertrouwen.

Het gaat ook in de bange nachten niet buiten uw God om. Al slaapt ge, toch sou het niet die slaap, maar uw God zijn, die u verkwikt, even goed als niet uw brood, maar uw God u in het leven behoudt.

Al zoudt gij dus zeggen: „Gaf God nu aan mijn zieke kind maar één nacht slaap, dan was hij gered“, toch weet uw hemelsche Vader wat Hij doet, als Hij de oogen van uw kind wakende houdt.

Mag het, dan door slaap, maar moet het, dan zonder slaap, dat God uw kind in zijn almachtige hand vasthouden.

Officiële Berichten.

(Met verhoging uit het Kerkblad van 29 Juli.)

Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid.

geven de Kerken kennis, dat zij den zondag 31 Juli van de Regering, in antwoord op het adres der Generale Synode van H. M. de Koningin-Wed. Regentes, d.d. 17 Juni laatstleden terzake van de Vereeniging en de naamverandering der Kerken, het volgende antwoord hebben ontvangen:

DEPARTEMENT VAN JUSTITIE.

te AFDEELING.

No. 132. 's Gravenhage, den 14en Juli 1892.

BIJLAGEN

Men wordt verzocht bij de aanschrijving van deze brief, dattekening, afdeeling en nummer nauwkeurig te vermelden.

Naar aanleiding van de door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland en door de Deputaten der Kerken bij adressen aan de Koningin-Wed. Regentes dd. 17 en 18 Juni jl. gedane mededeelingen, heb ik de eer H. M. Deputaten voornoemd te berichten dat de Regering kennis draagt:

1. van de samenvloeiing in eenzelfde kerkverband van de beide groepen van Gereformeerde Kerken, die dusver elk onderscheidenlijk vertegenwoordigd werden door de Synode der Christelijk Gereformeerde Kerk en door de Voorloopige Synode van Nederlandsch Gereformeerde Kerken, en van de daartoe voortvloeiende overgang van beide Synoden in een vereenigde Synode, die den naam draagt van: de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland;

2. van de bij voormelde adressen overgelegde naamlijst van Kerken in de onderscheidene provincies des Rijk, welke thans door deze Generale Synode vertegenwoordigd worden en voortaan niet meer de onderscheiden namen van Christelijk Gereformeerde en Nederlandsch Gereformeerde kerken zullen dragen, maar met weglating van alle bijvoeging zullen heeten: Gereformeerde Kerken;

3. dat wat aangaat de regelen voor inrichting en bestuur, deze kerken thans alle samenleven onder viguer van de Gereformeerde Kerkenordening, gelijk die laatste op de Synode te Dordrecht in 1619 bevestigd is, behoudens die noodzakelijke uitzonderingen, waarvan intijd door onderscheidene kerken en met name door de Synode der Christelijk Gereformeerde Kerk bij missive van 15 December 1891 aan de Regering mededeeling is gedaan; en

4. van de aanwijzing van Deputaten van de Gereformeerde Kerken in Nederland voor de correspondentie met de Regering tot op het eerstvolgend samenkomen der Kerken in Generale Synode, zoodra van het juiste adres der Deputaten.

De Minister van Justitie, SMIT.

Aan Heeren Deputaten van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Bovendien heeft de Regering de gewestelijke en plaatselijke autoriteiten van een en ander verhoort, zodat de verandering van den naam en de Vereeniging der Kerken met den naam *kerken van dien volkomen haar bealge heeft verkregen in betrekking tot den Staat.*

Ook in dit opzicht hebben wij stof, den Heere ootmoedig te danken voor zijn bestuur!

Namens Deputaten voornoemd, NOORDIJZ, Secretaris.

Kampen, 25 Juli 1892.

Kuratoren-Vergadering der Theologische School te Kampen, 25 Juli e. v. d. 1892.

Doordien de zaken betreffende de Basili en het Kerkblad nog moesten geregeld worden, vond men in dit officieel orgaan nog geen bericht van deze vergadering. Gaarne groepen we echter de gelegenheid aan om, volgens opdracht van het Kuratorium, de belangstellende Broeders en Zusters der vereenigde Kerken te bevredigen en een kort verslag hiervan te geven. De vergadering ving Dinsdag-voormiddag ten 9 ure aan, nadat Maandag-avond ten 8 ure de aangekondigde bidstond was gehouden onder leiding van den Kurator Ds. T. Bos; waarbij Ds. E. W. een zeer gepaste en ernstige rede sprak over Joh. 6:45a. „Ic ben geschreven in de profeten: en zij zullen allen van God geleerd zijn.“ De eerste Zitting werd met gebed en dankzegging geopend door Ds. J. van Andel, Voorz. der Kur. Verg. 1891, na het zingen van Ps. 84:3 en het lezen van Ps. 121. Ook sprak Ds. E. W. een welkomstwoord tot de in 't najaar van 1891 nieuwbenoemde Literarische Leeraars, de H. H. J. v. d. Valk en H. Reimink, en herinnerde aan den om zijn zwakheid des ouderdoms afwezigen Doc. S. v. Velzen.

Vervolgens werden als Moderamen gekozen: Ds. M. van Minnen, Praeses; Ds. T. Bos, Vicepraeses; Ds. L. Neijens, Secretaris; Ds. W. J. de Haas, Vice secretaris. Hierna gingen de werkzaamheden haar gewonen gang. Intusschen berichtte Docent Wielenga aan de Verg. dat Ds. E. W. per telegram een roeping

had ontvangen als professor aan de Theologische School te Grand Rapids van de Hollandische Christ. Geref. Kerk in Amerika; waarop de Voorz. namens de vergadering den hartelijken wensch uitsprak, dat Ds. E. W., met tegengestane die eer der benoeming, nog langen tijd aan onze Theol. School zou blijven arbeiden, en dat hij en Prof. Bavinck weder spoedig van hunne reis naar Amerika zouden terugkeeren.

Het verslag over den toestand der Theologische School werd nu uitgebracht door den Secretaris van het Doc-kollegie.

Een paar malen kwam Docent Van Velzen de vergadering bezoeken. Ds. E. W. was ook tegenwoordig om de tot den dienst des Woords toegelaten Studenten geluk te wenschen, nadat de Voorzitter de Kandidaten hun bevordering mededeelde en in een hartelijk, ernstig woord op hun dure roeping in het Evangelie-werk, als a. a. Herders en Leeraars der gemeente, gewezen had.

Na afloop van het examen ging de Vergadering over tot behandeling der aan de orde zijnde zaken, de Theol. School, het Kerkblad en de Basili betreffende, alsmede met het oog op de nieuwe toestanden door de vereeniging geboren.

Donderdag-namiddag ten 5 ure werd zij door den Voorzitter, Ds. Van Minnen, gesloten met een woord van dank aan de Broeders voor hun arbeid; terwijl Ds. E. W. nogmaals namens de vergadering tot Doc. Wielenga den hartelijken wensch uitsprak, ons niet te verlaten, en voor de benoeming te bedanken. Hierop gingen de Broeders na dankgebed uiteen.

Vergadering van de Classis Woerden, gehouden te Alfen 13 Juli 1892 's morgens 9 uur.

Aanwezig afgevaardigden van de kerken: Waddinxveen, Zevenhoven, Aarlanderveen, Bodegraven A. en B., O. en N. Wetering A. en B., Nieuwveen, Ter Aar, Noorden, Zwammerdam, Woerden A. en B., Alfen, Nieuwkoop, Leimuiden, Oudshoorn.

Na opening der vergadering en goedkeuring der credentiebrieven, wordt tot moderamen gekozen: Ds. Impeta praeses, Ds. Van Schelven assessor, Ds. Van Dijk scriba, Ds. Van Dieën sec.

Besloten wordt in het nieuwe notulenboek het gepubliceerde model van de verandering van den naam en de vereeniging der kerken, te doen opnemen, en aan de Kerkeraden wordt herinnerd, in hunne notulen dezelfde optekening te doen.

Omtrent de bewaring der beiderzijdsche notulenboeken en archiefstukken uit den tijd voor de vereeniging wordt besloten dit voorloopig te laten in statu quo.

Verschillende benoemingen voor deputaten en consulenten hebben daarna plaats.

Ter Aar wordt aangewezen als saamroepende kerk, met opgave van den tijd in de Z.-H. Kerkbladen; punten voor het agenda moet opgesteld naar den Actuaris Ds. Van Dijk. Verder wordt besloten om vanwege de geschikte reisgelegenheid in Alfen te vergaderen en dat naar alphabetische volgorde der kerken, door de bedienaren of consulenten der kerken het praesidium zal worden bekleed.

De kerk van Rhijnaterwoude wordt aanbevolen aan de hoede van Oudshoorn en Alfen. Aan de Prov. Synode zal worden gevraagd O. en N. Wetering B. en Leimuiden bij de Classis Woerden en Boskoop bij die van Leiden te doen blijven.

Besloten wordt gemeenschappelijk de kas „ex bonis publicis“ voor minvermogenende studenten te steunen.

Wordt besloten dat zoo mogelijk 2 onderlingen uit iedere kerk ter Classis verg. worden afgevaardigd.

Na een slotwoord en het zingen van Ps. 68:8 sloot de Voorz. met dankgebed.

Vergadering van de Classis Leiden, gehouden te Leiden op Donderdag 14 Juli 1892.

Namens de saamroepende Kerken opent Ds. Beuker de vergadering met gebed.

Naar aanleiding van Jetaia 52, spreekt de tijdelijke voorzitter een hartelijk woord en betuigt zijn innige blijdschap met het feit, dat door de goede hand Gods de beide Geref. Kerkengroepen vereenigd zijn.

Nadat de credentiebrieven zijn gelezen en, behoudens enkele opmerkingen zijn goedgekeurd, wordt het moderamen gekozen: Ds. Beuker praeses, Ds. Rudolph assessor, Ds. Thijs scriba, Ds. Woudstra scriba.

Aan de scriba's wordt opgedragen een nieuw notulenboek aan te schaffen, waarin de aanbevolen formule, die betrekking heeft op verandering van den naam en op de vereeniging der Kerken, zal worden opgenomen.

De consulenten worden geregeld en verschillende deputaten benoemd.

De collecten worden geregeld.

Bij het onderzoek volgens art. 41 D. K. valt niets bijzonders op te merken, behalve de belangrijke mededeeling uit Noordwijk aan Zee, dat de Kerk B. zich met de Kerk A. aldaar verzoend heeft. De gebroken broederband is geheeld, de eenheid teruggekeerd, zoodat de onderscheiding tusschen A. en B. is weggevalen.

Het verzoek van de Geref. Kerk te Koudekerk om deze Kerk en die van Hazerswoude B. voortaan als één Kerk te beschouwen, wordt na eenige discussie, als zeer in het be-

lang van beide Kerken, met algemeene stem men ingewilligd.

Nog wordt besloten de eerstvolgende Classisale vergadering in de maand October te Leiden te houden, als saamroepende Kerk wordt aangewezen de Kerk C. aldaar.

Nadat nog eenige zaken van huishoudelijken aard geregeld zijn, gaat de Classis, na het zingen van een Psalmvers en dankzegging door Ds. Woudstra, te zes ure uiteen.

Verslag van de vergadering der Classis Winschoten gehouden te Winschoten 14 Juli 1892.

Voorzitter deser vergadering is de president van de saamroepende Kerk van Winschoten Ds. J. A. Balt.

Wordt besloten een nieuw notulenboek aan te leggen. De Acta zullen beginnen met de optekening van de besluiten der Algemeene Synode, de vereeniging betreffende.

Den Kerkeraden wordt herinnerd in hunne notulen dezelfde optekening te doen.

Besloten dat de Archieven uit den tijd voor de vereeniging bij den Kerkeraad van Winschoten zullen berusten.

Deputaten en visitatores worden benoemd en de consulenten en vacatuurbeurten geregeld.

Voor plaatsen, waar nog geen Geref. Kerkeraad is, wordt aanwijzing gedaan, welke naburige Kerk daarvoor de zorg op zich nemen zal.

Het onderzoek volgens art. 41 D. K. loopt bevestigend af.

De volgende Class. verg. zal door de kerk van O. Pekela worden saamgeroepen en D. V. gehouden worden den tweeden Donderdag in October.

De collecten gestort zijnde, wordt de verg. na het zingen van Ps. 133:1 met dankzegging gesloten door den Voorzitter.

Verslag van de vergadering der Classis Axel, gehouden te Axel 18 Juli 1892.

Na het zingen van Ps. 133:1 en 3 en voorlezing van Ps. 126 opent Ds. A. v. d. Linden de vergadering met gebed en een hartelijk woord van begroeting.

Uit het onderzoek der credentie-brieven blijkt, dat er zeven kerken tegenwoordig zijn.

Als moderamen wordt gekozen Ds. A. v. d. Linden, praeses; Ds. F. W. J. Wolf, scriba; Ds. L. Bouma en Ds. W. A. Vrolijk, assessoren.

De Acta der Classis-vergaderingen zullen aanvangen met optekening der besluiten van de Generale Synode, betreffende de Vereeniging.

Deputaten en visitatores worden benoemd en de consulenten en vacatuurbeurten geregeld.

De predikbeurten zullen aangekondigd worden in de *Zuidkerkbladen*.

Het onderzoek volgens Art. 41 D. K. O. loopt bevestigend af.

De kerk van Ter-Neuzen wordt aangewezen om in de maand October de Classis in gewone vergaderingen saam te roepen.

Met dankzegging wordt door den voorzitter de vergadering gesloten.

Namens de Classis, F. W. J. Wolf, Scriba.

De Classis Axel verzoekt, dat alle stukken aan haar gericht, gezonden worden aan den actuaris Ds. F. W. J. Wolf te Axel.

Verslag van de Vergadering der Classis Rotterdam, gehouden te Rotterdam 19 Juli 1892.

Na het zingen van Ps. 132:3 en gelezen te hebben 1 Cor. 13, spreekt Ds. Lion Cachet een hartelijk woord en vraagt Ds. Entingh de vergadering met gebed te openen.

Als Moderamen wordt gekozen: Ds. E. Douma, praeses, Ds. Van Veelo, assessor, Ds. Sieders, 1e scriba, Ds. C. Kuiper, 2e scriba.

Wordt besloten de Acta in het nieuwe boek in te leiden met de optekening van de besluiten der Generale Synode betreffende de vereeniging.

De Classis verleent aan de Kerk van Rotterdam A. de gevraagde approbatie tot het beroepen van nog een Dienaar des Woords, na gelezen te hebben een bezwaarschrift, hier tegen bij de Classe van twee Broeders ingekomen.

De Classis vestigt de aandacht der Prov. Synode op den arbeid der voormalige Chr. Geref. Prov. Syn. in Z.-Holland, onder de benaming: Inwendige Zending in Z.-Holland.

De Classis vestigt de aandacht der Prov. Synode op de Prov. kas „Ex bonis publicis“.

De archieven der voormalige Christel. Geref. Classis Rotterdam zullen worden bewaard bij Kerk A. te Rotterdam en die der voormalige Ned. Geref. Classis bij Kerk B. aldaar.

De Consulenten en vacatuurbeurten worden geregeld.

De Classis wordt tot goede regeling verdeeld in 3 ringen, Rotterdam—Pernis—Vlaardingen, om in elken ring het besluit der Classis uit te voeren.

Voor de bearbeiding van plaatsen, waar nog geen Gereformeerde Kerkeraad is, wordt aanwijzing gedaan, welke naburige Kerk daarvoor de zorg op zich nemen zal.

Als plaats voor de volgende Class. vergadering wordt Rotterdam aangewezenen.

Verschillende deputaten worden benoemd.

Het onderzoek volgens art. 41 D. K. loopt over het algemeen bevestigend af.

Tot regeling der saamsmelting in de Kerk van Berkel wordt een comm. benoemd.
Enkele Kerken hebben vragen aan de Classis, die bevestigend worden beantwoord.
De vergadering wordt 's avonds te ruim 8 uur, met dankzegging door Dr. Vonk gesloten.

Belanghebbenden wordt voorloopig bekend gemaakt: dat het Admissie-examen voor de Theol. School te Kampen D. V. aanvangt zal Dinsdag 20 Sept. 1892, des voorm. ten 9 ure.

Oproeping ter Provinciale Synode.

Namens de kerkeraden der Gereformeerde kerken A. B. en C. van Middelburg wordt aan de respectieve classes in de provincie Zeeland bericht, dat de Provinciale Synode D. V. zal gehouden worden op 24 Augustus e.k. te Middelburg ten 10 ure (Kerkgebouw Bogardstraat). Voorstellen worden ingewacht bij den ondergeteekende tot 4 Augustus.

Namens de voorn. kerkeraden,
J. D. v. d. VELDEN.

De Kerkraad der Ger. kerk van Ophoven zoekt voortaan alle brieven, bladen, stukken, den Kerkraad betreffende op te zenden aan den Heer C. Pieneman.

Buitenland.

Rusland. Een merkwaardig stuk over de secten in Rusland.

De bekende Pobedonoszew, opper-procureur van de H. Synode der Grieksch-orthodoxe kerk, heeft in een officieel orgaan der Russische regering een verslag over den toestand van genoemde kerk in de wereld gezonden. Dit stuk is een belangrijke bijdrage tot de kennis van den toestand van het groote Russische rijk, uit een kerkelijk oogpunt beschouwd.

De procureur der Synode klaagt er in de eerste plaats over dat de propaganda van de secten en de niet rechtzinnige kerken toeneemt. De vijanden van de kerk en van den Staat weten, volgens Pobedonoszew, te speculeren op de onwetendheid der Russen in godsdienstige zaken. De groote meerderheid der boeren kan nog niet lezen, kent de gebruikelijke gebeden niet, verstaat den inhoud der gebeden niet en verstaat evenmin de betekenis der kerkelijke handelingen en gebruiken. Toch wordt de innigheid van het geloof der Russische natie genoemd. Men zou denken, dat uit de erkenning van groote onkunde van de zijde der Grieksch-bijdelijds, de aansporing volgen moest om er voor te arbeiden, dat in de eerste plaats een einde komt aan de jammerlijke onkunde des volks. Doch vóór alle dingen moet volgens P. tegen de secten gestreden worden. Vooral heeft hij het gemint op de Stundisten; terwijl de burgerlijke macht aangewezen wordt, als geschikt om de geestelijke in den strijd tegen de sectarissen te steunen. Gratis verspreiding van boeken en brochures, die de Grieksch kerk verdedigen en benoemen van geestelijken, die goed ontwikkeld en hoogst zedelijk zijn, is een middel om het sectarisme in plaatsen, waar het propaganda drijft, tegen te gaan. Jammer maar dat de goed ontwikkelde en hoogst zedelijke geestelijken in de Oostzee-provincies steeds steun gezocht hebben bij den sterken arm der overheid, om hun doel, de Lutherschen van hunne kerk afval te maken, te bereiken. Het adres der Evangelische Alliantie, ten doel hebbende om voor vrijheid van conscientie te pleiten, beschouwt de opper-procureur als een poging om aan de Russische kerk en nationaliteit krachten te ontnemen, door hen te bezien met een vreemde geest en een vreemde verstandelijkheid en zedelijk bewustzijn te niet te maken.

Met vreugde wordt het feit begroet, dat onder het Czechische volk de beweging tot terugkeer in de nationale kerk van Cyrillus en Methodius (welke volgens de overlevering tegenwoordigders der Grieksch kerk waren) toeneemt, en dat een aanzienlijk getal boeken in den geest der Grieksch-orthodoxie geschreven in de Czechische taal het licht zag.

Maar nu moest de Boheemische regering eens dezelfde houding tegenover de propagande der Grieksch kerk aannemen, als de Russische aannemt tegenover de Roomsche en Luthersche kerken! Welk een geklaag zou men dan vernemen! Volgens Pobedonoszew is de kerk eenvoudig een middel om de orde in den staat te handhaven of een patriotisch instituut.

Aangaande de Stundisten bericht de opper-procureur, dat zij zonder vrees ook openlijk optreden: »Zij critiseren in hunne Zondagse conventielen de prediking der Grieksch-geestelijken, noemen ze Godalasteraars, zij drijven openlijk den spot met het orthodoxe geloof, de heiligen beelden en de sacramenten en eemige van hen loochenen de Godheid van Christus en het sacrament van den eelt, daar zij slechts den eelt in den geest erkennen. Onder de Stundisten zijn ook profetessen opgetreden.» Hunne leer gronden der Stundisten op socialistische en communistische grondregels en verzekeren, dat na der tijd geheel Rusland tot hunne leer zal zijn overgegaan, zoodat dan de kerken en de geestelijkheid kninnen worden opgeheven, terwijl dan algemeene broederschap ingevoerd en alle eigendom gemeen goed wordt.» De opper-procureur mistent het Stundisme, volgens onze meening, al kunnen wij begrijpen hoe hij tot dit oordeel komt. Secten als het Stundisme, rekenen niet met de historische ontwikkeling der kerk. Zij willen tot het tijdperk der eerste Christelijke kerk terug, maar daarom staan zij nog niet op het standpunt van het socialisme.

Daarna spreekt P. over den voortgang van de doolier van Paschko, welke in Petersburg, en wel bij voornamste dames, haar middelpunt heeft. »Gelijk bekend is, zijn de grondslagen van alle genoemde secten de zelfde; alle doen zij zich door hun verloocheening der orthodoxe kerk, hare sacramenten, gebruiken en hare geestelijkheid kennen.»

Wonderlijk genoeg klaagt P. over de »onverdraagzaamheid» en »het fanatisme» der Roomsche kerk, die het »bijzonder op de orthodoxe kerk en hare kerkde voorzien heeft.» »Zij ontroof de orthodoxe kerk niet weinig schapen, zoodat in het Oosten als in de Slavische landen van Europa, terwijl zij er op uit is om de orthodoxe ook in ons vaderland aan zijne westelijke grenzen te verzwakken.»

De propaganda der Protestanten doet voor die der Roomschen weinig onder, terwijl het verwerpen wordt de verwoestende elementen van het sectewezen in Rusland gebracht te hebben. Maar het licht der waarheid flitender voor de Grieksch kerk weder op, zoodat in den

arbeid van geleerde navorschers als in de conferentie van Anglicaansche bisschoppen, die in 1888 de hoop uitspraken dat een meer innige gemeenschap der Anglicaansche kerk met de Oostersche zou tot stand komen. Omtrent het reeds aangehaalde adres der Evangelische Alliantie, zegt P., dat het noodig geweest is, zulke pogingen eens en voor altijd af te weten, en de vertegenwoordigers van het uiterste Protestantisme de ware oorzaak van het huichelachtig weklagen over de onverdraagzaamheid der Russische kerk en de Russische regering duidelijk te maken. Het bekende geschrift van Dalton wordt een »schotschrift» genoemd, terwijl »emigranten uit de Baltische provincien, die door de nieuwe orde, welke aldaar door een gezonde politiek ingevoerd is, verbitterd zijn», aangeduid worden, als de mannen die aanleiding zijn, dat een weefsel van leugens »omtrent de Grieksch kerk verbroedert wordt.» »Onze kerk wordt niet gedreven door haat en boosheid, trots alle beschuldigingen uit het vijandelijke leger. Nergens in Europa verheugen zich vreemde confessions in zulk een uitgebreide vrijheid als te midden van het Russische volk, hetwelk, volgens zijn aard, het zijne vasthoudend, in vrede met elke andere confesie leven wil, wanneer deze ook maar slechts vrede op het oog heeft.

Hoe vreemd het ook klinken moge, deze uitdrukking van Pobedonoszew is overtenkomstig de waarheid, als men maar goed verstaat wat zij te kennen geeft. Het is waar dat in Rusland een niet-Grieksch kerk vrijheid heeft van godsdiensttoefening; maar wanneer men een Luthersche bijv. met schoone beloften heeft bewogen om zijne kerk vaarwel te zeggen en tot de Grieksch kerk over te gaan, en deze later berouw krijgt over den gedachten stap en een Luthersche predikant hem tot het H. Avondmaal toelaat, dan wordt zulk een predikant naar Siberie verbannen. Zoo verstaat Pobedonoszew het, als hij er van spreekt, dat de Russische kerk het hare wil houden. Zij wil vrede houden met alle andere gezindten, maar dan moeten deze vrede mede hebben, dat hare leden door fraaie beloften worden verleid door de Grieksch geestelijken en de overheidspersonen, om hunne kerk ontrouw te worden, terwijl elke waarschuwing daartegen beschouwd wordt als lastering tegen de Grieksch kerk.

In één woord, de Grieksch kerk mag propaganda maken; zij gebruikt daarbij het geld en de macht van den staat, maar een andere kerk mag zich daartegen niet verweren.

En bij al dit drijven zal men in Rusland gewaar worden, dat men het doel, dat men zich voorstelt, op den weg waarop thans gewandeld wordt, niet bereikt. Inwendig wordt de toestand door de maatregelen der laatste jaren verzwakt, terwijl juist de beste elementen uit Rusland worden gedreven, of worden verbitterd. Wat de bladen bijna dagelijks mededeelen omtrent de vervolging van Luthersche predikanten, die wenschen te waken over de kerk, geeft ons recht om te zeggen, dat de Russische leiders handelen alsof het: »niet door kracht, niet door geweld», niet voor hen in Gods Woord geschreven is.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE STALJONGEN.

Een nieuwe post.

XVII.

Toen Kees den volgende morgen wakker werd, stond de zon reeds hoog in de lucht. 't Kosste hem eerst moeite te begrijpen, waar hij zich eigenlijk bevond. Doch weldra kwam hem alles weer voor den geest, wat er den vorigen avond en nacht was gebeurd. Hij stond op; in orde te brengen had hij niet veel, want hij was in zijn kleeren gaan slapen, hoofd- en voetsleds uitgezonderd.

Een oogenblik later verscheen de juffrouw, die Kees gereed en gekleed vindend, hem met zich meenend naar de huiskamer, waar ook de stalbaas zat. De jongen moest nu al zijn wervaren vertellen en toen hij van den schrik verhaalde, dien hij op zolder had doorgestaan, sprak de baas:

»En wat hadt ge nu eigenlijk zoo hardop te praten?»

»Ik heb gebeden, mijnheer!» sprak Kees. »Ik was bang en bedroefd en ik vroeg onzen lieven Heer mij te helpen?»

»Dat is dan wel gebeurd ook.»

»Ja, mijnheer!» zei Kees; »en ik bedank de juffrouw en u ook wel.»

»Het eerste wat Kees na te zijn verzadigd en verkwikt, deed, was, dat hij eens ging zien of vader al thuis was gekomen. Hij had de juffrouw beloofd haar te komen vertellen hoe 't stond en keerde dan ook weldra terug met het bericht, dat de deur nog gesloten en vader nog altijd niet thuis was.

»Dat ziet er gek uit, jongen», sprak de baas die 't gehoord had, »ik zal zelf eens zien of ik niet wat anders kan te weten komen.»

Reeds na een uur kwam de stalbaas terug, die rechtstreeks naar de politie was gegaan, en daar dan ook dadelijk gehoord had wat hij weten wilde.

De vader van Kees was, zoo vernam de koetsier, den vorigen avond van zijn werk gegaan en weldra beschouwen geraakt. In dien toestand was hij in 't water gevallen en eerst na veel moeite gered. In 't gasthuis zou men er wel meer van weten. Daar ging de baas dan ook heen, maar slechts om te vernemen, dat de drenkeling, welke den vorigen avond gebracht was, reeds eenige uren na zijn aankomst was gestorven.

't Was met deze treurige boodschap, dat de baas na een paar uren terugkwam. Kees wist niet wat hij hoorde. Dat had hij zich nooit kunnen voorstellen. Nog dienzelfden dag moest ook hij in het gasthuis komen om het lijk te herkennen en allerlei vragen te beantwoorden omtrent den naam, den voedsel en de woonplaats en zoo meer van hem, die zoo plotseling was weggenomen. Kees vertelde wat hij wist, doch 't scheen hem alles een droom toe. Alleen begreep hij dat hij nu alleen stond.

Midden uit zijn zondig leven, nog beneveld door den sterken drank, ja geheel onbewust van wat met hem gebeurd was de dronkard de eeuwigheid ingegaan, waarvan ons gezegd wordt, dat daarin geen dronkard het koninkrijk Gods beerven zal. Op dit oogenblik besefte Kees daarvan echter minder. Alles was zoo haastelijk geschied; er had nooit liefde tusschen vader en zoon bestaan; in den laatste tijd waren zij elkander haast niet en Kees wist zelf nog te weinig van den ernst der eeuwigheid om daaraan aanstonds te denken. Misschien

zijn wel vele jonge lezers, om andere redenen, in dat laatste hem gelijk.

Toch gevoelde onze vriend zich bitter droef over den dood van den eenigen bloedverwant dien hij had, en tegelijk eensaam en verlaten, als iemand die nu gansch alleen op de wereld staat en voor zich zelf heeft te zorgen. Nagelaten had de vader zoo goed als niet en Kees had reeds zoveel wijsheid opgedaan, om te begrijpen, dat hij op eigen beenen zou moeten staan.

Dat begreep de stalbaas ook, bij wien Kees nog blijven mocht. Toen echter de begrafenis en wat er meer was, was afgeloopen — waarbij de arme jongen al zeer weinig troost van wien ook ontving — vroeg hem de baas wat hij nu verder dacht te doen.

»Ik weet het niet», sprak Kees verlegen, »kon ik hier maar blijven.»

De baas dacht even na en liep toen naar zijn vrouw, om haar te vragen wat haar er van docht: »'t is een vreemde jongen», sprak hij, »wie weet wat we in huis halen?»

»Ik zou het toch doen», was 't antwoord, »een jongen die in den nacht opstaat om te bidden kan geen deugniet zijn. Er is in dien jongen iets waardoor ik hem vertrouw.»

»Probeer het althans eens met hem?»

De baas kwam terug en sprak toen: »Nu, wat mij betreft is 't goed. Maar ge moet als staljongen beginnen. Past ge goed op, dan zullen we zien wat er van u te maken is.»

Aldus werd afgesproken en reeds denzelfden dag trad Kees in zijn nieuwen werkring, die inhield dat hij den stal moest schoonhouden, voor de paarden zorgen, en nog veleer dat »wel leeren zou» zooda de baas zei.

(Wordt vervolgd.)

Een wonderlijke vogel.

II.

De Toekan schijnt te denken: verscheidenheid van spijis doet eten.

Daarom zoekt hij de zijne dan ook niet enkel onder de zoogenaamde Mangrove-boomen, die in grooten getale aan de zeekust groeien, maar is ook zeer belust op de eieren van andere vogels. Hij kan met behulp van zijn langen bek die eieren gemakkelijk bereiken, al liggen ze ook in de holten van rotsen of van boomen. Ook brengt hij wel eens een bezoek aan hangende vogelnesten. Die bouwen de vogels in de warme landen om beveiligd te zijn tegen apen en andere vijanden. De nesten hangen dan aan de twijgjes van een vooruitstekend tak.

De Toekan echter is niet verlegen. Hij steekt zijn bek in een opening, welke zulke nesten op zijn hebben en haalt er voorzichtig een ei uit. Is het hem gelukt er een machting te worden dan houdt hij 't voor een oogenblik met de punt van zijn bek vast, werpt dan plotseling den kop achterover en laat zoo 't lekker hapje in zijn keel vallen, heel netjes en behendig. Gij ziet dus dat de groote bek, die zoo wanstaltig schijnt, toch allereerst uitnemend dienst doet om den bezitter te voeden.

Doch die lange, sterke bek of snavel dient nog voor meer.

Ik zei zoo even, dat de apen belust zijn op eieren; natuurlijk ook op die van de Toekans en kunnen zij geen eieren krijgen dan lusten zij de jongen, die er uit zijn gekomen, ook wel. Zij doen dan ook al hun best om eieren of jongen, die in holten van boomen liggen, te kapen. Maar de Peperdief heeft daar even natuurlijk veel tegen en houdt wacht. Den heelen dag springen en buitelen de apen door 't bosch en zijn op den loer. Zoodra echter komt er een niet wat dicht bij het nest of de Toekans vliegen toe, en dan ontstaat er een geweldige gevecht. De ap, slaat pooten en nagels uit; de Toekan pikt onbarmhartig met zijn ijssterken bek den ap in 't vleesch, en heeft het voordeel dat hij al vliegende telkens van een anderen kant kan aanvallen. Dat de ap dan niet veel eieren of jonge vogels te smullen krijgt begrijpt gij, en ook dat de Heere niet zonder doel alweer den Toekan zoo'n grooten snavel gaf.

(Wordt vervolgd.)

HOOGERHIEK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Centrale Diaconale Conferentie der Gereformeerde Kerken A.

Het comité brengt ter kennis van alle Diaconen der Gereformeerde Kerken dat, in overeenstemming met het besluit der 48 conferentie 24 Sept. 1890 te Arnhem aangeweest, zoo de Heere wil, de 5e jaarlijkse vergadering in de eerste helft der maand September te Utrecht zal worden gehouden. Ten vorigen jare werd in onze kerkelijke organen medegedeeld, welke redenen het comité deden besluiten toen niet aan te komen, en mocht het, behoudens een enkele uitzondering, algemeene instemming in deze ontvangen.

De aanstaande conferentie mag als zeer belangrijk worden getoetst met het oog op de algemeene afgebeden en nu door 't Heeren goedheid tot stand gekomen vereniging der beide groepen van, tot hertoe in verwijdering levende Gereformeerde kerken onzes vaderlands.

Het vraagstuk der armenzorg in het algemeen en der kerkelijke armenzorg in het bijzonder, eischt nog steeds, en in den tegenwoordigen nood der tijden, meer dan ooit een gemeenschappelijk overleg en biddende overweging. Wat toch in sommige gemeenten teerge wordt aangegezien, wordt in andere ten eerste afgekeurd, en al kan een vergadering als de onze geene voor allen bindende besluiten nemen, zij kan toch door onderlinge samenspreking, geleid door Gods onfeilbaar Woord en onze Gereformeerde Kerkenordening, conclusiën nemen, welke voor meere plaatselijke kerk tot handleiding kunnen dienen. Ook de vorige samenkomsten hebben voor vele gemeenten op verscheidene wijzen reeds praktisch nut gehad.

Is het nu nog steeds de Diaconale conferentie der kerken A, de aanstaande vergadering zal uit te maken hebben, of zij als centrale conferentie zal worden bestemd, dan of het wenschelijker is, tot de stichting van Provinciale Diaconale samenkomsten te adviseren.

Eene algemeene instemming door bijwoning is dus zeer gewenscht, en zal daarom na vaststelling van de agenda, deze aan alle Diaconen worden toegezonden.

Het comité toezicht bij dezen alle Diaconen uit, tot uiterlijk 13 Augustus onderwerpen ter behandeling in te zenden bij den secretaris H. Swagerman Ds., Lijnbaansgracht 293 Amsterdam.

sterdam. Na dien datum wordt de agenda afgesloten.

Nog wordt herinnerd, dat, mede aan het reeds genoemde adres, van nu af opgave wordt verzocht van het aantal en de namen der broederen, welke als afgevaardigden kunnen worden verwacht.

Evenals voorheen kunnen slechts diaconen worden afgevaardigd, hoezeer ook de bijwoning door leeraars en ouderlingen van harte wordt gewenscht.

Een van de leeraars onzer kerken zal een referaat leveren over een op de agenda te vermelden onderwerp, terwijl Prof. De Cock opnieuw ons als kerkrechtelijk adviseur zal ter zijde staan.

Kuste om Christus wil, 's Heeren rijken zegen op onze pogingen tot heil der armen, en schenke God ons ook in dezen arbeid de onmisbare leiding des Heiligen Geestes.

Het comité van de centrale Diaconale conferentie der Gereformeerde kerken A.

B. J. LINDHOLM, voorzitter, Amsterdam.
G. STREUK C., vice-voorzitter, Enkhuizen.
C. F. VON MEDELHOUT, 2e secretaris, Amsterdam.

J. VAN DER LINDEN, Leeuwarden.
H. SWAGERMAN Ds., 1e secretaris, Lijnbaansgracht 293 Amsterdam.
Amsterdam, 20 Juli 1892.

Gereformeerde Gezindheid

Gereformeerde Kerken.

DRIETAL: Vreeswijk. J. H. Houtragers te Kootwijk. C. L. F. van Schelven te Oude Wetering en H. M. van der Vegt te Heerde.

TWEEALLEN: Pomerend. M. H. A. v. d. Valk, cand. te Scheveningen en J. H. M. G. Wolff te Serroskerken. — Keerorden L. Kuiper, cand. te Kampen en J. Veenstra, cand. te Ballo. — Maas aldus B. G. H. van Kavel te 's Gravenhage en G. Ringmald te Utrecht.

BEHOORLIJKE: Tienhoven. J. Schotel te Haarlem A. — Uiduinsteren. J. van Henten te Schoonebeek. — Augustinus. T. Rispens te Himm. — Maasland B. J. L. Impels te Alfen aan den Rijn. — Tienhoven C. A. Schotel te Haarlem. — Middelham. B. Kropveld te Alblasdram. — Harlingen B. J. H. Feiringa te Klundert. — Oosterend. F. J. C. Balhuizen te Scharnegomum. — Loppersum. H. Meijering, cand. te Kampen. — St. Laurens en Gapinge. D. C. P. Sluiter te Vianen. — Zuid-Beierland. J. v. d. Berg, cand. — Pomerend. M. H. A. v. d. Valk, cand. te Scheveningen.

AANGEKOMEN: Harderwijk B. L. Spoel te Kampen.

REDAKT: Hoogeveen. A. C. B. Bavinck te Haren woude. — Gerkeloo. S. Boma te Wommels. — Schoonheid. J. van Henten te Schoonebeek. — Veenwoudsterwal. C. A. J. Fokkinga te Houwerzijl. — Oudekerk. J. Fokkinga te Houwerzijl. — Wierland. C. A. B. H. J. Reijl te Amstelveen.

Nederlandse Hervormde Kerk.

BEHOORLIJKE: Est. C. L. Voorhoeve te Denekamp. — Bunnik. F. G. Pont, cand. te 's Hage. — Gouda. J. W. F. Gubius di Sart te Nieuw en St. Joodland. — Nijega en Elahuisen. J. Ph. Hantink fr. te Nieuwerker aan den IJssel. — Dordrecht (Z.H.). C. H. Callenbach te Looon op Zand. — Elburg. Wensink te Nijkerk (Geld.). — Steenwijk. P. F. v. d. Nieuwenhuisen te Woudrichem. — Reerwijk. F. G. Pont, cand. te Utrecht. — Leiden. P. H. Versteegh, te St. Pancras.

AANGEKOMEN: Os c. a., J. H. Tilt te Terheiden (bij Broek).

REDAKT: Deventer. C. J. Niemeijer te Ooster- en Westerblokker. — Bunnik. F. G. Pont, cand. — Wemmel. P. S. Niemeijer te Giesse Oudekerk. — Kerkwerve. F. G. Pont, cand. — Vlietingen. A. B. den Boer H. J. te Doelichem. — Alfen aan den Rijn. G. Nijhuis te Veenendaal. — Bunnik. F. G. Pont, cand. te 's Hage. — Poederloien en Loventen. J. K. Angelino te Deil. — De Rijp. P. W. Drijver te Groothuisen.

Plaatsgebrek noodzaakt ons eenige Advertentien tot een volgend nr. uit te stellen.

Advertentien.

Heden overleed na een kortstondig doch smartelijk lijden, tot mijne diepe droefheid, mijn geliefde echtgenoot,
GERRIT JOHANNES SNEI,
in den ouderdom van ruim 61 jaren.
De Heere sterke mij in deze zware beproeving.
Wed. C. M. SNEI.—SARIANTS.
Nigtevecht, 22 Juli 1892.

Ondergeteekende geeft bij dezen den Kerken kennis, dat hij, tot op nadere kennisgeving, als niet-beroepbaar wenscht te worden beschouwd, hoewel bereid blijvende des Zondags de Kerken te dienen.

A. D. C. KOK,
Cand. t. d. H. D. te Schiedam.

Voor de vele en treffende bewijzen van deelneming, zoo van hier als elders onderzonden, tijdens de ziekte en na het overlijden van haren geliefden echtgenoot, betingt de ondergeteekende, ook namens verdere familie, haren hartelijken dank.

Mevr. de Wed. W. F. GEELKERKEN—
NUOGELMANS.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de Kas voor Emerit. Pred., Wed. en Wezen van Pred. der Gereformeerde Kerken in Nederland.

160 bladz. 75 Cent.

Alle Boeken, nemen bestellingen aan en wie 75 Ct. aan den Uitgever zendt, ontvangt het franco p. p.

Utrecht, Juli 1892.

Bij ZALSMAN, te Kampen, komt van de pers:

UIT DE SCHRIFTEN,

DOOR

J. VAN ANDEL,

Predikant te Leeuwarden.

Geeft ten voordele van de